

Педагогічні науки

УДК 377.4 929

Остапенко Анна Вікторівна

молодший науковий співробітник

лабораторії зарубіжних систем професійної освіти і навчання

Інститут професійно-технічної освіти НАПН України

Остапенко Анна Викторовна

младший научный сотрудник

лаборатории зарубежных систем профессионального образования и обучения

Институт профессионально-технического образования АПН Украины

Ostapenko Anna

Junior Research Associate

Laboratories of Foreign Systems of the Vocational Education and Training

Institute of Vocational Education of the

National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

ЖИТТЄДІЯЛЬНІСТЬ ПЕРШОГО ПРОФЕСОРА В АНГЛІЇ

ДЖОЗЕФА ПЕЙНА

ЖИЗНЕДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПЕРВОГО ПРОФЕССОРА В АНГЛИИ

ДЖОЗЕФА ПЕЙНА

LIFE ACTIVITIES OF THE FIRST PROFESSOR IN ENGLAND

JOSEPH PAIN

Анотація. У статті висвітлено біографічні дані британського педагога першого в історії Англії в освіті, професора Джозефа Пейна. Показано розвиток соціально-економічної діяльності з 1808–1876 рр.. У біографії показано формування особистості Д. Пейна в період його дитинства та соціальний стан батьків, його формування розумового розвитку в роки юності. Педагогічно-методична діяльність охоплює

декілька книг та викладання педагога спочатку в при домах заможних городян, отримавши шану та чудові рекомендації також викладання навчальних предметів. Під час педагогічної діяльності у «Denmark Hill» Д. Пейн написав книгу «Універсальну інструкцію», потім заснував свої школи в Лондоні, де за основу було взято його стиль викладання. Висвітлено його педагогічну діяльність за межами Лондона та відкриття нових шкіл для хлопчиків. Проаналізовано його діяльність щодо навчання дівчат та сприянню отримання вищої освіти для жінок на вищих жіночих курсах. Охарактеризовано його навчальні поїздки до Німеччини та написання наукових праць під час мандрів країною.

Ключові слова: педагогіка, освіта, І. Львов, Д. Пейн, педагогічні лекції.

Анотація. В статті отражені біографічні дані британського педагога першого в історії Англії в освіті, професора Джозефа Пейна. Показано розвиток соціально-економічної діяльності з 1808–1876 рр. В біографії показано формування особистості Д. Пейна в період його дитинства і соціальне становище батьків, його формування інтелектуального розвитку в роки юності. Педагогічно-методична діяльність охоплює декілька книг і викладання педагога спочатку в будинках заможних громадян, отримавши пошану і чудові рекомендації також викладання навчальних предметів. В час педагогічної діяльності в Denmark Hill Д. Пейн написав книгу «Універсальну інструкцію», потім заснував свої школи в Лондоні, де за основу був взят його стиль викладання. Освітлено його педагогічну діяльність за межами Лондона і відкриття нових шкіл для хлопчиків. Проаналізовано його діяльність по навчанню дівчат і сприянню отриманню вищої освіти для жінок на вищих жіночих курсах. Охарактеризовано його навчальні поїздки до Німеччини та написання наукових праць під час мандрів країною.

высших женских курсах. Охарактеризованы его учебные поездки в Германию и написание научных работ во время странствий по стране.

Ключевые слова: педагогика, образование, И. Львов, Д. Пейн, педагогические лекции.

Summary. The article highlights the biographical data of the British educator of the first in the history of England in education, Professor Joseph Payne. The development of socio-economic activity from 1808–1876 was shown. The biography shown the formation of D. Payne's personality during his childhood and the social status of his parents, his formation of mental development in his youth. Pedagogical and methodical activity covers several books and teaching of the educator first in the homes of wealthy citizens, having received the honor and excellent recommendations as well as teaching subjects. During his teaching career at Denmark Hill, D. Payne wrote the book "Universal Instruction", then founded his schools in London, where his teaching style was taken as a basis. His pedagogical activities outside London and the opening of new schools for boys are highlighted. His activities on educating girls and promoting higher education for women in higher women's courses are analyzed. His study trips to Germany and writing scientific papers during his travels around the country are described.

Key words: pedagogy, education, I. Lvov, D. Payne, pedagogical lectures.

Актуальність теми освіта потребує удосконалення та відкриття нових ідей навчання та вивчення у педагогічних персоналій різних методик навчання. Історія педагогіки дає проаналізувати та дослідити педагогів того періоду котрого дослідники вибирають для написання статей, монографій та посібників для молодого покоління. Освіта за кордоном на сьогодні дуже популярна серед молоді та дає потужні знання для розвитку нашої країни після завершення навчання, стажування у відповідній іноземній країні.

Чимало педагогічних персоналій невідомі або не досконало вивчені науковцями, використовуючи різні засоби отримання інформації (інтернет, бібліотеки, архіви) можна дослідити життєдіяльність наукові праці педагога, відкрити невідомі методичні напрацювання вибраної постаті, таким чином впровадивши нове в освітній процес можна удосконалити освіту в нашій державі. Звертаючи увагу на історію педагогіки досі точно не досліджено всіх персоналій минулих епох. Науково-методичні праці минулих педагогів хвилюють нових пошуковців за історією педагогіки. Ось тому нами вибрана персоналія котра не досконало вивчена, але лише знаходяться поодинокі описи на теренах інтернету, та наукових статтях іноземних виданнях.

Мета статті та завдання. Охарактеризувати життя та наукові роботи Д. Пейна для кращого висвітлення цього завдання виокремимо такі **завдання:**

1. Охарактеризувати соціальне положення та освіту Д. Пейна.
2. проаналізувати його педагогічні напрацювання.

4. Матеріали та методи Відповідно до поставлених завдань нами використані наступні методи дослідження: теоретичні: аналіз, узагальнення наукових, історичних, психолого-педагогічних праць зарубіжного автора з дослідження; За допомогою методу аналізу вирішується проблема формування педагогічних якостей педагога, його цінності та авторитет.

Досліджено життя Д. Пейна від дитячих років до процесу становлення педагога. Метод аналізу дав можливість узагальнити результати досліджуваної тематики та показав педагогічно-ділових якостей Д.Пейна, також показано його управлінську діяльність на посадах директорів шкіл, коледжів. Для формування висновків використовувався метод узагальнення та хронології.

Виклад основного матеріалу. До XIX століття освіта в Англії була підпорядкована церкві, не вистачало шкіл для навчання дітей, котрі на той

час працювали на рівні з дорослими. У школах переважали богословські предмети, проте світських навчальних предметів майже не було запроваджено в систему освіти [3]. А в 1840 роках почалися відкриватися університети в Англії [4]. Розвиток промисловості з 1800-1870 роках призвів до збільшення потужності та розширення бавовняної, важкої та залізничної промисловості в Англії, що призвів до збільшення промисловості та зменшення в сільському господарстві [5]. В таких нестабільних умовах Д. Пейн (1808–1876), народився у бідних батьків 2 березня 1808 року в Бері Сент-Едмундс. Отримавши трохи знань від батьків, окрім початкової освіти, він ще хлопчиком заробляв собі на життя, викладаючи та писавши для преси, продовжуючи вивчати класику та англійську літературу.

У 1828 році він був помічником-майстром у школі на Нью-Кент-роуд. Випадково він познайомився з розповіддю про систему навчання Жакото, ознайомився з принципами і в 1830 році написав брошуру «Збірний виклад знаменитої системи освіти професора Жакото [6]. Девід Флетчер, жінка з Камбервелла, запросила його викладати в невеликому класі, який складався з трьох дітей її родини та двох інших. Його успіх був настільки помітним, що інші батьки хотіли віддати своїх дітей, поки клас не перетворився на школу, відому як гімназія Denmark Hill, з сімдесят-вісімдесятьма хлопчиками. У 1831 році Д. Пейн опублікував підручник «Універсальна інструкція». *Eritome Historiæ Sacræ*. Адаптований дослівним перекладом до методу Жакото. З синопсисом плану, якого слід дотримуватися, застосовуючи цей метод до оволодіння латиною». Сам Жакото визнав цінність учнівства Д. Пейна.

Протягом усього викладацького життя Д. Пейн викладав у дусі методів Жакото, хоча обставини іноді робили неможливим буквальне дотримання. Його улюбленою сентенцією в навчанні було «Уроки, а не лекції».

У 1837 році Д. Пейн одружився з дочкою преподобного Джона Дайера, секретаря Баптистського місіонерського товариства. Міс Дайер сама була головою великої школи, яку продовжила після заміжжя. Вона провела кілька років у домі Марка Вілкса з Парижа і мала незвичайні знання французької літератури. Вона була стимулюючим і здібним учителем, з великою енергією характеру. У 1845 році дві школи в Лондоні, якими керував він і його дружина, були закриті, і Д. Пейн відправився в Лезерхед, де заснував школу Mansion House для хлопчиків. Це він з великим успіхом продовжував протягом дев'ятнадцяти років [1].

У 1865 році Д. Пейн був розглянутий Шкільною дослідницькою комісією і визнав необхідність модифікації в системі викладання мов Жакотота, але вважав, що «загальний принцип *multum non multa* цілком безсумнівний», дві години роботи: класика 43 %, математика 30 %, французька та німецька 14 %, історія та географія 10 %, орфографія 2 %, читання 1 %. Він виступав перед комісією за (дозвільну) реєстрацію вчителів [1].

У 1863 році Д. Пейн пішов із шкільної роботи і жив у 4 Kildare Gardens, Bayswater, Лондон. Він цікавився лінгвістичними студіями, написав доповідь для Філологічного товариства на тему «Нормандський елемент у розмовній і писемній англійській мові 12, 13 та 14 століть». У 1873–1874 роках був головою ради Філологічного товариства. У 1871 році він був членом ради Асоціації соціальних наук, а в тому ж році на зборах у Лідсі, а в 1872 році в Плімуті читав статті в секції освіти.

Найактивнішою з усіх робіт Д. Пейна була стаття про Ітона в «*British Quarterly Review*» (квітень 1868 р.); це не було перевидано в зібранні творів. Д. Пейн вважав, що «претензії Ітона абсолютно безпідставні, а її освіта, що хвалилася, є сумною невдачею». Його жвава атака викликала значну увагу.

З 1871 року Д. Пейн особливо присвятив себе вищій освіті жінок, розвитку методики навчання, підвищенню статусу вчителя за рахунок

підвищення його технічної та професійної кваліфікації. Він енергійно підтримував Жіночий освітній союз (з якого виникла Дівчача державна шкільна компанія) і був головою центрального комітету спілки від його першої організації в 1871—1875. У 1866 році він прочитав дві лекції в Колегії наставників про «Навчальний план сучасної освіти та вимоги класики та науки, які будуть представлені в ньому». У 1868 році він прочитав статтю «Минуле, сьогоднішня і майбутнє Колегії наставників», у якій стверджував, що коледж повинен зайнятися підготовкою вчителів середньої освіти [1].

З 1870-1874 роках промисловість Англії зменшилася та збільшився об'єм експорту (вивіз товарів), але на початку ХХ століття її обігнала США [6].

У 1872 році, після довгих дискусій і проти реакційної опозиції, Колегія наставників заснувала першу в Англії посаду професора освіти і обрала на цю посаду Д. Пейна. Він дуже старався читати лекції, і протягом 1873 і 1874 років курси відвідували 140 студентів обох статей. У 1874 році Д. Пейн наполягав на заснуванні навчального коледжу з моделями та практичними школами. Він деякий час раніше закликав коледж провести іспит викладачів на дипломи з науки і мистецтва викладання.

У 1874 році Д. Пейн здійснив тур по Північній Німеччині, щоб відвідати деякі з дитячих садків, початкових шкіл і навчальних коледжів, а також дослідити методи і теорії щодо навчання дітей у віці від трьох до десяти років. Навесні 1875 року Д. Пейн написав звіт про своє турне, але він був опублікований лише після його смерті, яка сталася в квітні 1876 року. – відомий лікар. Меморіальну премію було засновано в навчальному коледжі Марії Грей, тепер у Брондесбері.

Д. Пейн написав наступне: «Універсальна інструкція. *Epitome Historiæ Sacræ*, Латинська книга для читання про систему Жакото, 1831, «Вибери поезію для дітей», 1 ред. 1839, (цей підручник витримав велику

кількість видань), «Дослідження англійської поезії» 1845, «Дослідження англійської прози» 1868, «Візит до німецьких шкіл», нотатки професійної екскурсії для огляду деяких дитячих садків, початкових шкіл, державних жіночих шкіл і шкіл технічного навчання» 1876, лекції, брошури та документи Д. Пейна, які найкраще варто зберегти у зібраному вигляді, були опубліковані в одному томі, зі вступом, преподобним Робертом Хебертом Квіком. Цей твір знову з'явився в 1883 році як перший том творів Джозефа Пейна за редакцією його сина, доктора Дж. Ф. Пейна: я «Лекції з науки і мистецтва освіти». Вип. II., що містить «Лекції з історії освіти з відвідуванням німецьких шкіл», було опубліковано в 1892 р. 8 виданні.

Завдяки методично-науковим працям Д. Пейна. український педагог І. Львов навчаючись в Казанській духовній семінарії писав дипломну роботу на тему «Наука та мистецтво виховання за поглядом професора Д. Пейна» [7, арк. 51].

Висновки. Таким чином, проаналізувавши біографічні дані Д. Пейна показано, що науковець не маючи фінансової підтримки навчався та сам навчав. Завдяки ерудованості він зміг відкрити декілька шкіл в Англії того часу Denmark Hill Mansion House для хлопчиків. Педагог сприяв навчанню не тільки заможних верств населення, але й нижчим за соціальним статусом. Багато праць (лекцій, доповідей) були прочитані на різні педагогічно-методичного характеру «Нормандський елемент у розмовній і писемній англійській мові 12, 13 та 14 століть», «Минуле, сьогодні і майбутнє колегії наставників» та ін. Створив підручник з латини, та підручники для дітей, також його було обрано першим професором того часу при Колегії наставників. Імя Д. Пейн ввійшло в історію англійської освіти надовго. Було створено премія на честь його імені.

Література

1. Dictionary of National Biography, 1885-1900/Payne, Joseph. URL: https://en.wikisource.org/wiki/Dictionary_of_National_Biography,_1885-1900/Payne,_Joseph (Дата звернення 5.11.2021).
2. Lectures on the Science and Art of Education, with Other Lectures. URL: https://books.google.com.ua/books?vid=0db_hMtWMriW7cqvv0fsfQz&id=vNcKAAAAIAAJ&redir_esc=y (Дата звернення 7.11.2021).
3. Історія народної освіти в Англії
URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%98%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%8F_%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%8F_%D0%B2_%D0%90%D0%BD%D0%B3%D0%BB%D0%B8%D0%B8 (Дата звернення 5.11.2021).
4. Розвиток освіти Англії кінця XVIII – XX ст. З історії педагогіки. URL: <https://www.portal-slovo.ru/pedagogy/41987.php> (Дата звернення 6.11.2021).
5. Економічний розвиток провідних країн Європи в епоху формування індустріальної цивілізації (XIX ст.). URL: https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Econom/history_mir_econom/20.php (Дата звернення 6.11.2021).
6. Англія у другій половині XIX – на початку XX століття. URL: <https://history.wikireading.ru/369433> (Дата звернення 5.11.2021).
7. Державний архів Чернігівської області, Свідectво про народження, автобіографія і особисті листки Львова І. П (16 червня 1900 - 1 грудня 1955). ДАЧО. Ф. 1495. Оп. 1. Спр. 1. Арк. 55.